

مهسا علی بیگی: پیام که دریافت می‌شود چند دقیقه بیشتر طول نمی‌کشد تا پاسخ دهد. مدیر یکی از پرطرفدارترین کانال‌های تلگرام است که به گفته خودش، ماهانه ۳۰ میلیون تومان درآمد دارد. برایش در تلگرام می‌نویسم در حال نوشتن گزارشی درباره کسب‌وکارهای اینترنتی هستم و می‌خواهم درباره تجربه او بدانم. او که نام کاربری «منصور قیامت» را دارد و البته نام اصلی‌اش هم نیست، چند ثانیه بعد پاسخ می‌دهد: «جواب این سؤال که خیلی واضح‌ه. مخاطب‌های یک کانال با پیج وقتی زیاد بشن، می‌شه تبلیغات گرفت و در کانال با پیج نمایش داد و کسب درآمد کرد. موضوع پیچیده‌ای نیست». و وقتی می‌پرسم: «چطور بازاریابی می‌کنید؟» باز هم با همان بی‌خیالی قبلی جواب می‌دهد: «بازاریابی نیازی نیست. خود اگهی‌دهنده‌ها میان بهم پیام میدن». اما

موضوع به آن سادگی‌ها که منصور قیامت، جوان ۳۱ساله قمی و تحصیل‌کرده زبان انگلیسی، می‌گوید، نیست. خیلی‌ها مثل او و با آرزوی داشتن شغلی بی‌دردسر و با درآمد میلیونی، وارد این کار می‌شوند و بعد از مدتی می‌بینند برای جلب مخاطب باید دست به کارهایی بزنند که عاقبت آن را با پلیس فتا تعیین می‌کند یا فیلترینگ تلگرام.

«پیج‌فروشی»، «افزایش فالوئر اینستاگرام» و «افزایش ممبر کانال» از عجیب‌ترین و البته خطرناک‌ترین شغل‌های دنیای مجازی یا کسب‌وکارهای اینترنتی هستند. عجیب از این نظر که به گفته «رضا الفت‌نسب»، دبیر انجمن صنفی کسب‌وکارهای اینترنتی، خود سازمان توسعه تجارت الکترونیک هم که مرجع تصمیم‌گیرنده درباره مشاغل وابسته به اینترنت است، هنوز نمی‌داند باید اینها را شغل به حساب بیاورد یا نه و خطرناک به این دلیل که همین رسمی‌نبودن در بسیاری موارد مانع از آن می‌شود که صاحبان این مشاغل بتوانند «نماد اعتماد الکترونیکی» دریافت کنند و این یعنی داشتن یک «شغل غیرقانونی». الفت‌نسب در این زمینه به «شرق» می‌گوید: کسب‌وکارهای اینترنتی، حوزه بسیار وسیع و متنوعی است. هر روز یک امکان جدید به امکانات فضای مجازی اضافه می‌شود و به‌همین‌دلیل کنترل و تصمیم‌گیری درباره آنها کار آسانی نیست. ولی واقعیت این است که باید در این زمینه قانون‌گذاری و حمایت از سوی نهادهای دولتی انجام گیرد. اگر شما از ترافیک و آلودگی هوا حرف می‌زنید و بخواهان جرح‌شدن ترافیک و به‌وسیله رواج خرید اینترنتی هستید، باید از مشاغل اینترنتی حمایت و برای آنها قانون‌گذاری کنید وگرنه اوضاع همین می‌شود که می‌بینید». اشاره او به پیج‌فروشی در اینستاگرام است؛ پیج‌هایی که با اسم‌ای مثل «سحر»، «سپیده»، «یلوفر»، «شیمیا» و... در اینستاگرام برای فروش درخت می‌شود. عکس‌ها که شاید پروفایل این پیج‌ها انتخاب و استفاده می‌شود، عکس‌های دزدیده‌شده از گوشه‌وکار اینترنت است و در بخش توضیحات پیج هم آمده: «برای خرید پیج از ۱۰K تا ۵۵۰K در تلگرام پیام بدید». آنچه درون این پیج‌ها آیلود می‌شود و در دسترس عموم قرار می‌گیرد، باز هم عکس‌های شخصی دخترانی است که شاید روحشان هم خبر نداشته باشد عکسشان در یک صفحه اینستاگرام قرار گرفته تا مخاطبان آن پیج را افزایش دهد و آن پیج را برای فروش آماده کند. معمولاً هم این اتفاق می‌افتد. فالوئرهای پیج به‌صورت واقعی یا غیرواقعی (به قول خود فروشندگان پیج «فالوئر فیک») بالا می‌رود. بالا رفتن فالوئر‌ها، آگهی‌دهنده‌ها سراغ این پیج‌ها می‌آیند؛ یا آن را می‌خرند تا برای تبلیغ محصولاتشان یا برای انتشار یک یا دو پست تبلیغاتی، از این پیج‌ها استفاده می‌کنند. درباره تلگرام هم اتفاق کاملاً مشابهی می‌افتد، هرچه ممبر (عضو) یک کانال بیشتر باشد، فروش آن راحت‌تر و تبلیغات در آن مؤثرتر خواهد بود.

به آدرس تلگرامی که در یکی از این پیج‌ها اعلام شده پیام می‌دهم. از او درباره قیمت‌ها و کارش می‌پرسم. پاسخ آدمینی که هیچ ردپایی از «خود واقعی‌اش» در میان نیست، این است: «سلام خسته نباشین... اول از همه خواهر من فیک ندارم... واقعی و تضمینی کار می‌کنم و بعد از خرید بازم فالوهرامیر بالا اگه فعالیت‌تون خوب باشه... اینکه من با عکس دختر میارم پیجارو بالا دروغه و پیجای من آنالیزشده توی اینستا هست و دائمی فالو می‌گیره تا حدی... قیمت ۱K (هزار نفر) مساوی با ۱۰ هزار تومان. قیمت جاهای دیگه بالاتره... هر قیمت چونه نمی‌زنم... اگه به این قیمت راضی هستی پیام بده... فروش به‌صورت غیرضروری... اگه اعتماد بکنی که چه بهتر... شماره کارت میدم کارت به‌کارت می‌کنی بعد واریز، رمز داده می‌شه... جواب این سؤالت که از کجا معلوم واقعی و فیک نیستن و از کجا معلوم بعد واریز پیجو تحویل میدم، جوابت راحته، فیک از تعداد لایک‌هایی که توی به ساعت اول گذاشته شده، معلوم میشه... برام مهم اینه بفروشم... مشتریم مشتری میاره... پیچوندم هیچ ارزشی نداره و اگه من بیپچونم، به شاکي داشته باشم، هزار تا شاکي که بیچشونو بقیه پیچوندم به شاکيام اضافه میشه... قانون قیمت گفته شد، خریداری پیام بده... در پناه حق... حالا قیمت واقعی پیج رو توی گوگل سرچ کنی: فروش پیج اینستا، می‌فهمی... خدا نگهدار».

نکته‌هایی که درباره کسب‌وکارهای مجازی نمی‌دانیم

میلیاردر شدن با لایک و فالوئر

قیمت پست‌های تبلیغاتی در پیج‌های پربیننده اینستاگرام هم به نقل از یکی دیگر از فروشندگان پیج این است: «یک ساعت، ۱۰ هزار تومان، دو ساعت، ۱۵ هزار تومان، سه‌ساعت، ۲۰ هزار تومان، شش ساعت (دو بار ریشات) ۴۰ هزار تومان، ۲۴ ساعت (دو بار ریشات) ۵۰ هزار تومان. یکپنج هفته‌ی: تبلیغ هفتگی روزی یک عکس، یک‌ساعت، ۵۰ هزار تومان، یک‌ساعت، ۲۰۰ هزار تومان. تبلیغ ماهانه روزی یک عکس، دوساعت، ۳۰۰ هزار تومان. افزایش فالوئر تبلیغ هفتگی روزی یک عکس، دوساعت، ۸۰ هزار تومان. یکپنج ماهانه: تبلیغ ماهانه روزی یک عکس، یک‌ساعت، ۲۰۰ هزار تومان. تبلیغ ماهانه روزی یک عکس، دوساعت، ۳۰۰ هزار تومان. افزایش فالوئر تضمینی: هر هزار فالوئر، صد هزار تومان».

البته فروشندگان پیج‌ها دوست ندارند درباره

درآمدشان حرف بزنند. همان‌طور که «آقای میلیاردر» دوست ندارد.

ملاقات با آقای میلیاردر

«سروش امیدی»، ۲۵ساله فروشنده پیج است. اما فروشنده‌های که وقتی از درآمدش سؤال می‌کنم، مجبویانه پاسخ می‌دهند: «به‌کم دیگه میلیارد می‌شم!» به گفته خودش هفت سال است که با اینترنت نان می‌خورد. با طراحی وب‌سایت و فروش سرور، کسب‌وسایتک و دیگر فضاهای اینترنتی کارش را آغاز کرده و حالا یک شرکت دارد با ۳۰ نفر نیروی مستقر و ۸۰ نیروی دورکار. موضوع شرکت هم «فروش پیج اینستاگرام با فالوئر بالا»، «افزایش تعداد فالوئرهای اینستاگرام»، «فروش کانال تلگرام» و «افزایش ممبر کانال» همگی به‌صورت تضمینی و

چرخه معیوبی به اسم بی‌کاری

پدرام سلطانی

امروز دیگر کمتر کسی در اینکه جامعه سیستمی است که تمام اجزای آن بر هم تاثیر و تأثر دارند، شک داشته باشد. ازاین‌رو همان‌طور که آسیب‌های اجتماعی هزینه‌های جامعه را بالا می‌برد و می‌تواند آهنگ رشد و توسعه اقتصادی را کند کند، برعکس، ویژگی‌های مثبت جامعه می‌تواند اقتصاد قدرتمندی را رقم زند. قوت اقتصاد هم می‌تواند منجر به بهبود شاخص‌های اجتماعی شود و برعکس، ضعف اقتصاد در شاخص‌های اجتماعی تأثیر منفی می‌گذارد. در این میان از بین سه شاخص اصلی اقتصاد کلان یعنی نرخ رشد، تورم و نرخ بی‌کاری، آخری از اهمیت بالایی برخوردار است. نرخ بی‌کاری بالا نشان از اقتصاد ضعیف و غیرقابلیتی دارد. همان‌طور که نرخ بی‌کاری پایین، حکایت از اقتصادی رقابتی و دارای رشد مordenیز دارد. اگرچه بی‌کاری خود عارضه یک اقتصاد ضعیف است اما در یک چرخه معیوب، اقتصاد را هم ضعیف‌تر می‌کند. به این شکل که بار هزینه‌های اجتماعی را بالا می‌برد. یعنی از یک سو آنهایی که تحت پوشش بیمه بی‌کاری هستند، هزینه‌هایی را تحت عنوان حقوق بی‌کاری یا هزینه‌های سلامت به دولت یا سازمان‌های تأمین اجتماعی تحمیل می‌کنند و از سوی دیگر چون هر جامعه بر افرادش سرمایه‌گذاری می‌کند که در قالب خدماتی مثل خدمات آموزشی، بهداشتی و درمانی و... قابل‌ذکر است، در صورت نرخ بالا و غیرمولدبودن شهروندان، این سرمایه‌گذاری راکد و غیرمولد خواهد بود. بی‌کاری همچنین منجر به مهاجرت‌های ناخواسته از روستا به شهر و از شهرهای کوچک به بزرگ و مهاجرت جوانان تحصیل‌کرده به سایر کشورها می‌شود. این مهاجرت‌ها در داخل علاوه بر هزینه‌هایی که به مقصد مهاجرت تحمیل می‌کند، روستاها را خالی از سکنه می‌کند و به اقتصاد کشاورزی و محلی ضربه می‌زند. در شهرها حاشیه‌نشینی به وجود می‌آورد و بر الگوی اجتماعی و فرهنگی که خود می‌تواند تبعات اقتصادی داشته باشد، اثرگذار است. درباره بی‌کاری جوانان تحصیل‌کرده که متأسفانه امروز نرخ آن دو برابر متوسط نرخ بی‌کاری کشور است، مهاجرت به معنی خروج صدها هزار دلار سرمایه از کشور بدون هیچ بازایی است. به‌علاوه بی‌کاری جوانان تحصیل‌کرده یک هشدار جدی برای جامعه دارد. زیرا اگر فردی با تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم بی‌کار باشد، سرمایه کشور برای تحصیلات عالی او هزینه نشده است. اما

زاویه

خدمات کانال داشته‌اند. قیمت‌ها هم به این شرح است: کانال با هزار ممبر با قیمت صد هزار تومان، کانال با پنج هزار ممبر با قیمت ۵۰۰ هزار تومان و کانال با ۱۰ هزار ممبر با قیمت ۹۷۰ هزار تومان فروخته می‌شود. این البته همه ماجرا نیست. امیدی به گفته خودش، بزرگ‌ترین کمپین تبلیغاتی با ۱۸ هزار پیج را دارد و برخی از پیج‌های فروشی‌شان دو میلیون فالوئر دارند. خودش این اتفاق را این‌طور توضیح می‌دهد: «همان‌طوری که پول، پول می‌آورد، فالوئر هم فالوئر می‌آورد. شما کافی است تعداد فالوئرهایتان در اینستاگرام از صد هزار نفر بالاتر برود. دیگر حتی خود اینستاگرام هم شما را به‌عنوان یکی از پیج‌های پرفالوئر به دیگران معرفی می‌کند. ما البته اقدامات دیگری هم انجام می‌دهیم مثل تبادل پیج یا تب‌کردن که به این شکل اتفاق

می‌افتد یک پیج با فالوئر زیاد پیج ما را در صفحه‌اش تبلیغ می‌کند و پیج ما، پیج او را. درباره کانال هم دقیق همین است». او البته تأکید دارد: «ما البته یک تیم محتواسازی قوی داریم که محتوایی که کاربران می‌پسندند را تولید می‌کنیم و در کانال‌ها و پیج‌هایمان قرار می‌دهیم. برای فالوئر کسب‌کردن دست به آنالیز می‌زنیم تا براساس سلیقه‌های مختلف عمل کنیم و چون یک شرکت حقوقی هستیم، شرکت‌های بزرگ سراغمان می‌آیند. معمولاً افراد حقیقی که پیج درست می‌کنند و خودشان تلاش می‌کنند فالوئر به دست بیاورند، نمی‌توانند مشتری‌هایی حقوقی هم داشته باشند. ما حتی به پلیس فتا برای حل برخی پرونده‌هایشان، کمک می‌کنیم». البته هر کاری هم سختی‌های خاص خودش را دارد. فروشنده میلیاردر پیج و کانال درباره سختی‌های کارش می‌گوید: «یکی از آدمین‌های ما یک پسر متولد ۷۸ است که در یکی از روستاهای اطراف فیروزآباد شیراز زندگی می‌کند. این آدمین ماهی شش میلیون تومان درآمد دارد. ولی الان سه ماه است که دارد شش میلیون پول درمی‌آورد. یک سال تمام هیچ درآمدی نداشت. خود من شب‌های زیادی بیدارم و می‌وایم به دست بدهم. باور‌تان نمی‌شود ولی بعضی روزها ممکن است هفت ساعت مداوم در حال کار با موبایل باشم. این یک کار واقعی است و باید برایش وقت بگذاری. مهم‌تر از آن سلیقه و حوصله داشته باشی و زود ناامید نشوی».

کاسبان اینترنت یا برهم‌زدنندگان امنیت

تعداد کسب‌وکارهای اینترنتی که مثل کسب‌وکار سروش امیدی، قانونی باشد، کم است اما تعدادشان رو به افزایش. این را دبیر انجمن صنفی کسب‌وکارهای اینترنتی می‌گوید. الفت‌نسب توضیح می‌دهد: «روزی که ما انجمن صنفی کسب‌وکارهای اینترنتی را راه‌اندازی کردیم، کمتر از هزار کسب‌وکار اینترنتی از سازمان توسعه تجارت الکترونیک نماد اعتماد الکترونیک دریافت کرده بودند. نزدیک به دو سال این تعداد به ۱۵ هزار کسب‌وکار رسیده است. این یعنی ما در حوزه شغل‌های فضای مجازی با یک رشد فزاینده روبه‌رو هستیم و به‌همین‌دلیل لازم است در این زمینه به شکل جدی قانون‌گذاری صورت گیرد. الان تنها قانون موجود در زمینه تجارت الکترونیک مربوط به سال ۱۳۸۲ است که مشکلات بسیاری دارد و نیاز به اصلاح دارد». انجمن صنفی کسب‌وکارهای اینترنتی که شاید اسمش برای خیلی‌ها ناشنا باشد، برای رفع خلأهایی مانند آنچه الفت‌نسب گفت، به وجود آمده است. این انجمن صنفی که مجوز تأسیسش از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌عنوان یک سازمان مردم‌نهاد گرفته، از سال ۱۳۹۲ آغاز به کار کرده است و ۴۰۰ عضو دارد که همگی از طریق اینترنت ارتزاق می‌کنند. او در زمینه کسب‌وکارهای اینترنتی غیرقانونی می‌گوید: «مشکل اساسی این است که در این زمینه سازمان‌ها و نهادهای موازی نسبت به کارهای وجود دارد از آن مرکز گرفته تا وزارت بهداشت! مشکل دیگر هم این است که در این زمینه پیج یا فالوئرهای ۱۰ هزارتایی به نام او ثبت شده است و رستوران‌های زیادی به پیج‌های او آگهی می‌دهند. البته از روی دست او یکی‌بردارای زیادی شده است که به‌دلیل بالابودن هزینه اولیه این کسب‌وکار، بسیاری از این پیج‌ها با چند صد فالوئر از کار بازمانده‌اند. برای آزمون صحت این ادعا کافی است کلمه «مستر» را در شبکه اجتماعی اینستاگرام جست‌وجو کنید.

زمینه با کمیته فیلترینگ هستیم».